

AYHAN GÖKHAN

Ha negyvenéves...

1986-ban született. Költő.
Legutóbbi írását 2015. 11.
számunkban közzeltük.

Szeretem Kosztolányiban az éjszakázásait. Olybá tűnik, volt egy sötét oldala, a költői metódusába tételesen átültetett sötét oldal, tetszőlegesen éjszaka becenévre hallgató időszak, s ha figyelembe veszem, milyen sávot tett ki az időben, a hajnal előtti sötétség is kivétel nélkül ide értendő. Dikció a sötétben, Kosztolányi alig vehető ki ebből, a beszéd megszemélyesült alakja takarja őt el. Szeretem Kosztolányi „öregkori” verseit, a nagy leszámolások sorsot felfüggesztő időszaka ez, a beszéd egyszerre tárgyi és emblematikus, s ettől a tárgyi és jelképes beszédől a személy leértékelődik, veszít a piaci árfolyamából, másodlagos, tekintélyéből vesztett szereplő marad. Úgy van jelen a beszéd, mint a személyiség, és úgy van Kosztolányi jelen, mint egy takarásba került szomorú tárgy.

Nem a személyiség kudarca ez, igaz, a másmilyen értelemben színre lépő kudarc tekintélyes méretéből adódóan megköveteli magának, hogy a személyiség trónfosztásának legyen szemtanúja. Legyen szemtanúja, mondjuk, egy olvasó. Innen egyenes út vezet a felébredésekig.

Ahogy az éjszakai Kosztolányi, úgy a közhelygyűjteményes Kosztolányi nem kevésbé figyelemreméltó. „Ha negyvenéves elmúltál, egy éjjel, / egyszer fölébredsz és aztán sokáig / nem bírsz aludni.” Aki negyvenéves elmúlt, nyilván tiltakozik a realitásnak sértetten hátat fordító kijelentés ellen, ellenben aki nem múlt el még negyvenéves, nyilvánvalóan ijedt, őszinte kétségbeesésen átívelő döbbenettel várja, hogy bekövetkezzen a pillanat. Az esemény. A ráébredés. Szeretem, hogy az éjszakai Kosztolányinál a ráébredések halmaza jelöli ki a másik tartományt. Abban a másik tartományban a reflektorok élesen világítják meg az emberi mértékegység gyakorlata alapján háttérbe húzódó, nem túl barátságos és toleráns, mivoltában a valóságtól elzárkózó tartományt, következésképpen a valóság becenévre hallgató helyszínt és a tűnődésre feljogosító ezen-azont. „Csodálkozol, hogy föld és csillagok közt / éltél.” Szeretem, hogy Kosztolányi halálfélelem-esztétikája könnyen befogadásra talál, ámbar nem értem, miért múlt időben van igéje, az él. Szeretem, hogy Kosztolányi önmagát nem kímélő drámaisága a versben pont ennél a szónál hág a tetőfokára. Sanda gyanúm, hogy játék, és a játékról tudjuk jól, komolyabb, mint a halálfélelem, és a játékról jól tudjuk, hogy átmérője nagyobb, mint a szorongás. A játékról a legtöbbit a Bari Károly fordította és gyűjtötte cigány mesék mellett Kosztolányitól sajátítottam el. Szeretem a Kosztolányitól kapott játéktudást, babrálok vele, el nem ejtem, ha meg is unnám. A játék része, hogy annyit mond el hiányosan, új útra tér, anélkül, hogy elmondaná, jóra vagy rosszra. Ez a semmisség persze nem lényeges. Nem a lényeg része. A lényeg része az, hogy a Kosztolányit kitakaró, személyiségjegyekkel rendelkező be-

széd világos és egyértelmű közlés: ez a világ nem a valóság része. Részleteiben sem, teljességében főleg. Mindez azt jelenti, hogy a valóság ellentétére még nem fejlesztették ki a megfelelő szót; amennyiben valaha sikerülne, hát vegyünk tudomást arról, bármi előjel szűkségtelen. „Még bús se vagy. Csak józan és figyelmes.”

Mint egy párbeszéd, ahol, míg az egyik beszélőpartner akadozik, elvéti a szavakat, rosszul artikulál, addig a másik oldalon elhelyezkedő beszédpartner tisztán, lényegre törően beszél. Egy probléma van mindebben, hogy az előbbi beszédpartner nem érti rendesen a másikat. Nincs hozzá nyelve, nincs hozzá mersze. Nevezhetjük-e párbeszédnek ezt? Nevezhetjük a kudarcra véget; a kudarc, a sérülés olvasata felől minden világos és tiszta. Mint a beszéd, amikor megszűnik mögötte a személy, mint a személyiséggel megtöltött beszéd.

Szeretem Kosztolányiban, hogy tudomásul veszi az időt, de tudomásulvételével elfelejtődik a komolysága. Az idő komolysága felejtődik el, a múlása; az öregedése jótékony merénylet: a dadogás közel kerül a másik világ beszédéhez. A másiktól megért, a másik megértő lesz. Szeretem, hogy Kosztolányi megírta ezt a verset. Megírta ezt a verset nekünk, nekem.

A VIGILIA KIADÓ AJÁNLATA

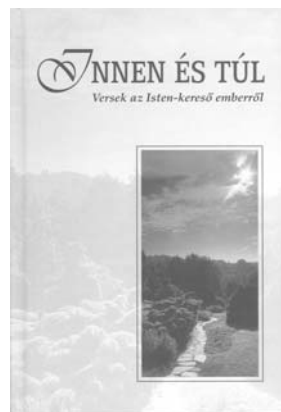
Innen és túl

Versek az Isten-kereső emberről

A versolvasó közönség kedvelt és keresett könyve először három évtizeddel ezelőtt jelent meg, de második kiadása is hamar elfogyott — most korlátozott számban újra kapható.

A kötet a 20. század istenkereső verseiből ad tematikus válogatást: Ady Endrétől és a Nyugat költőitől kezdve kortársainkig mintegy kétszáz költő vall az élet értelméről, a szenvedésről és az örömről, a szeretetről és a hitről, a halálról és a feltámadásról. Az olvasó a legkülönbözőbb élethelyzetekben, különféle alkalmakra találhat benne szebbnél szebb verseket, költői vallomásokat.

Ára: 3.500 Ft

Megvásárolható vagy megrendelhető a Vigilia Kiadóhivatalban és a honlapunkon:

1052 Budapest, Piarista köz 1. IV. em. 420.

Telefon: 36-1-317-7246; 36-1-486-4443; Fax: 36-1-486-4444;

E-mail: vigilia@vigilia.hu; Honlap: www.vigilia.hu